

ΜΕΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΕΤΗ...

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
'Επ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών

'Αναγκαία ή έτοιμασία

Τις τελευταίες εβδομάδες στον τόπο μας πολλοί μίλησαν για πολλά, για όλα σχεδόν, τί λέω, για τὰ πάντα μίλησαν όλα και άλλα ακόμα τινά. 'Αλλοι άφησαν τὸ λόγο τους νὰ περιπλανηθεῖ σὲ νέα ὄρια και μᾶς προσκάλεσαν νὰ δραματισθοῦμε τὴν Ἑλλάδα τοῦ 2000 και νὰ έτοιμαστοῦμε γι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἡμερομηνία. Βλέπετε, ὁ φόβος ποὺ εἶχε πλαγηθεῖ μετὰ τὴν ἀφιξη τοῦ έτους 1984 και τίς προβλέψεις τοῦ δμῶνιμου μυθιστορηματος τοῦ Τζῶρτζ "Οργουελ γι' αὐτό, ξεπεράστηκε και ὁ κόσμος ὑποδέχτηκε με ἀνακούφιση πῶς εὐαίωνες προοπτικές.

'Ο χριστιανός, βέβαια, δὲν εἶναι καθόλου ἀνέτοιμος σὲ τέτοιου εἶδους σκεπτικὰ ἢ σκέψη του εἶναι πάντα προ-οπτική. 'Ο προφήτης «δλέπει», προαναγγέλλει και προετοιμάζει γιὰ τὰ μέλλοντα. 'Η μελλοντολογία ἀσκήθηκε ἐπιτυχῶς στὰ πλαίσια τῆς Ἐκκλησίας χωρίς νὰ ταυτίζεται ὑποχρεωτικὰ μετὰ τὴν ἐσχατολογία. 'Η ἐγγύτητα τοῦ Κυρίου, ἢ ὁσονούπω παρουσία τοῦ Κυρίου δὲν ταυτίζεται πάντοτε μετὰ τὴν παρουσία Του ὡς ἐσχατη κρίση. 'Ο χριστιανός, ὅμως, ἄνθρωπος καλεῖται νὰ διακρίνει τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν και τὸν καιρὸ τὸν εὐπρόσδεκτο εἰς σωτηρίαν. 'Οφείλει νὰ εἶναι έτοιμος γιὰ τὸ χαρισμένο ἄγγελμα τῆς εἰρήνης, «ἐν έτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης» ('Εφεσίους ζ' 15).

'Η προετοιμασία γενικὰ προηγείται τοῦ πληρώματος και ἀποτελεῖ σπουδαῖο στάδιο και σημαντικὴ θεολογικὴ ἔγνοια στὴν ἱστορία τῆς σωτηρίας. 'Ολόκληρη ἢ ἱερὴ ἱστορία καταδεικνύει τὴ σημασία τῶν σταδίων προπαρασκευῆς, ὅπου ὁ Θεὸς με παιδεία και ὑπομονὴ κατεργάζεται τὴ σωτηρία μας.

'Εφόσον, λοιπόν, τὰ δεκαπέντε χρόνια ποὺ μᾶς χωρίζουν —ἢ μήπως και μᾶς ἐνώνουν;— μετὰ τὸ 2000, εἶναι διάστημα ποὺ ἀνήκει στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ διωθοῦν μετὰ τὸ ἀνάλογο πνεῦμα. Τὸ 2000 θὰ εἶναι τερματικὸς σταθμὸς ἢ ἀφετηρία; 'Η ἔμφαση θὰ δοθεῖ στὸ 1999 ἢ στὸ 2001; Θὰ εἶναι, δηλαδή, ἀναδρομικὴ ἢ προοπτικὴ ἢ ματιὰ μας; Με ποιὰς γενιάς ἠλεκτρονικὸ ὑπολογιστὴ θὰ ὑπολογίσουμε αὐτὸ τὸ μέλλον;

'Α-σημο ἢ ἐν-σημο τὸ 2000;

Πολλά, ἂν ὄχι και τὰ πάντα, θὰ ἐξαρτηθοῦν ἀπὸ τὴν ὀπτικὴ γωνία ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ ἀντικρύσουμε αὐτὸ τὸ μέλλον, αὐτὸ τὸ δύο χιλιάδες. Τὸ 2000 θὰ εἶναι

κάποιο οὐδέτερο χρονικὸ ὄροσημο, ἕνα σκέτο σημεῖο στὸν ὀρίζοντα τοῦ κόσμου, ἀπλό, ἀχρωμο, ἀγευστο και ἄσπιμο· φωτεινὸ μετέωρο ἔστω, χωρίς ὅμως κάποιο σημάδι: πρόθεμα ἢ ἐπίθεμα;

Συχνά, ὅταν ἀναφερόμαστε στὸ 2000 ξεχνᾶμε τὴν καθοριστικὴ ἀφετηρία τοῦ χρονολογικοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ἐποχῆς μας. Τὸ ὄλο σύστημα αὐτοῦ τοῦ ὑπολογισμοῦ, καθὼς εἶναι γνωστὸ, ξεκινᾶ ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴ γῆ μας. Αὐτὸς εἶναι ποὺ ξεχωρίζει τίς ἐποχές σὲ πρὶν και μετὰ ἀπ' Αὐτὸν (πρὸ Χριστοῦ και μετὰ Χριστόν). Τὸ 2000 δὲν εἶναι κάποιος ἄ-σημος, χωρίς σηματοδότηση τυχαῖος ἀριθμὸς· εἶναι τὸ 2000 μ.Χ. 'Η Ἑλλάδα τοῦ 2000 θὰ εἶναι ἢ Ἑλλάδα τοῦ 2000 μ.Χ. Γιατὶ αὐτὴ μας ἢ Ἑλλάδα ἢ θὰ εἶναι ἐν-σημη... ἢ δὲν θὰ ὑπάρχει!

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο μοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ μιὰ φράση ποὺ ὁ Ἀντρέ Μαλρώ εἶχε διατυπώσει λίγο καιρὸ πρὶν πεθᾶνει (*1976):

«'Ο εἰκοστὸς πρῶτος αἰώνας θὰ εἶναι ὁ αἰώνας τῆς θρησκευτικῆς πίστες ἢ δὲν θὰ ὑπάρξει καθόλου».

'Ο λόγος ἴσως αὐτὸς νὰ ἀκούγεται σκληρὸς και νὰ πέφτει βαρὺς. Ἄς μάθουμε ὅμως ἐπὶ τέλους νὰ κυκλοφοροῦμε μέσφ «σημάτων» ποὺ παρέχουν ἀσφάλεια στὶς τροχιές μας και ἄς σφραγίσουμε τὰ μέτωπά μας και τὴν ἐποχὴ μας με σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος ('Αποκάλυψη ζ' 2-3).

Γι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ «σηματοδότηση» τοῦ 2000 και τῆς Ἑλλάδας τοῦ 2000 ἔχει τεράστια εὐθύνη ἢ Ἐκκλησία τοῦ 2000 μ.Χ. Τὸ χρέος Ἰης εἶναι ὑψηλὸ και καλεῖται κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ Ἀρνίου νὰ «ποιμᾶνει και νὰ ὀδηγήσει σὲ πηγές ποὺ δίνουν νερὸ ζωντανὸ» ὄλους τοὺς Ἕλληνας ἐκείνων τῶν καιρῶν ('Αποκάλυψη ζ' 17). 'Η ἀποστολὴ αὐτὴ δὲν ἐπιτελεῖται αὐτόματα και ἄκοπα, χωρίς μόχθο, χωρίς ἐπιμέλεια, φροντίδα και μέριμνα. Δὲν εἶναι δυνατό νὰ γίνει χωρίς προετοιμασία και προπαρασκευῆ.

Τὸ μέτρο τῆς προετοιμασίας

Οἱ μέρες ποὺ μόλις πέρασαν και τίς ὁποῖες γιορτάσαμε με ὀση δύναμη μπορούσαμε δίνουν τὸ μέτρο αὐτῆς τῆς προετοιμασίας. Οἱ μέρες ποὺ περιλαμβάνονται ἀνάμεσα στὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου και στὴν ἐπιδημία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν Πεντηκοστὴ

μάς αποκαλύπτουν χαρακτηριστικές σ τ ά σ ε ι ς τῆς πρώτης αποστολικῆς Ἐκκλησίας, πού μποροῦν κάλλιστα νά υιοθετηθοῦν ἀπό μᾶς, γιατί εἶναι οἱ μόνες πού ἐγγυῶνται ὀρθό ποιμαντικό σχεδιασμό και σωστά ἐπιλεγμένες προτεραιότητες δράσεως.

«Ὅτι οἱ πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ και τῇ δεήσει» (Πράξεις α' 14).

Ὅλοι αὐτοὶ ἦσαν προσηλωμένοι μὲ μιά ψυχὴ στὴν προσευχὴ και τὴν δέση. Αὐτὴ ἡ στάση εἶναι ἀναγκαία και ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐνεργοποίηση τῶν δυνάμεων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού κατέρχεται σὲ ἀνθρώπους πού τὸ ἀναμένουν, ἐτοιμασμένους γιὰ νὰ τὸ ὑποδεχτοῦν.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ «ψυχολογικὴ» ἐξ ἡ γ η σ η, πού δίνει ἡ ἀφήγησις μετὰ τὸ συναξάρι τοῦ Μηναιίου στὸν ὄρθρο τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆ Δευτέρα τῆς Πεντηκοστῆς, γιὰ τὴ μὴ ἄμεση ἀποστολὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Εἶναι ἡ θ ε ρ μ ό τ η τ α τῶν μαθητῶν πού εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ διάστημα πού μεσολαβεῖ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ὁμόψυχη προσήλωσις στὴν προσευχὴ θὰ ἀναδείξει τοὺς μαθητὲς σκευὴ εὐχρηστα εἰς διακονίαν.

«Μετὰ γοῦν τὴν Ἀνάληψιν, δέκα παρελθουσῶν ἡμερῶν, ἐπιδημεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, και οὐ παρανίκα, τῷ ἀναληφθῆναι, ἵνα θερμο-

τέρους μᾶλλον ποιήσει τοὺς Μαθητάς, ἐκδεχομένους αὐτόν».

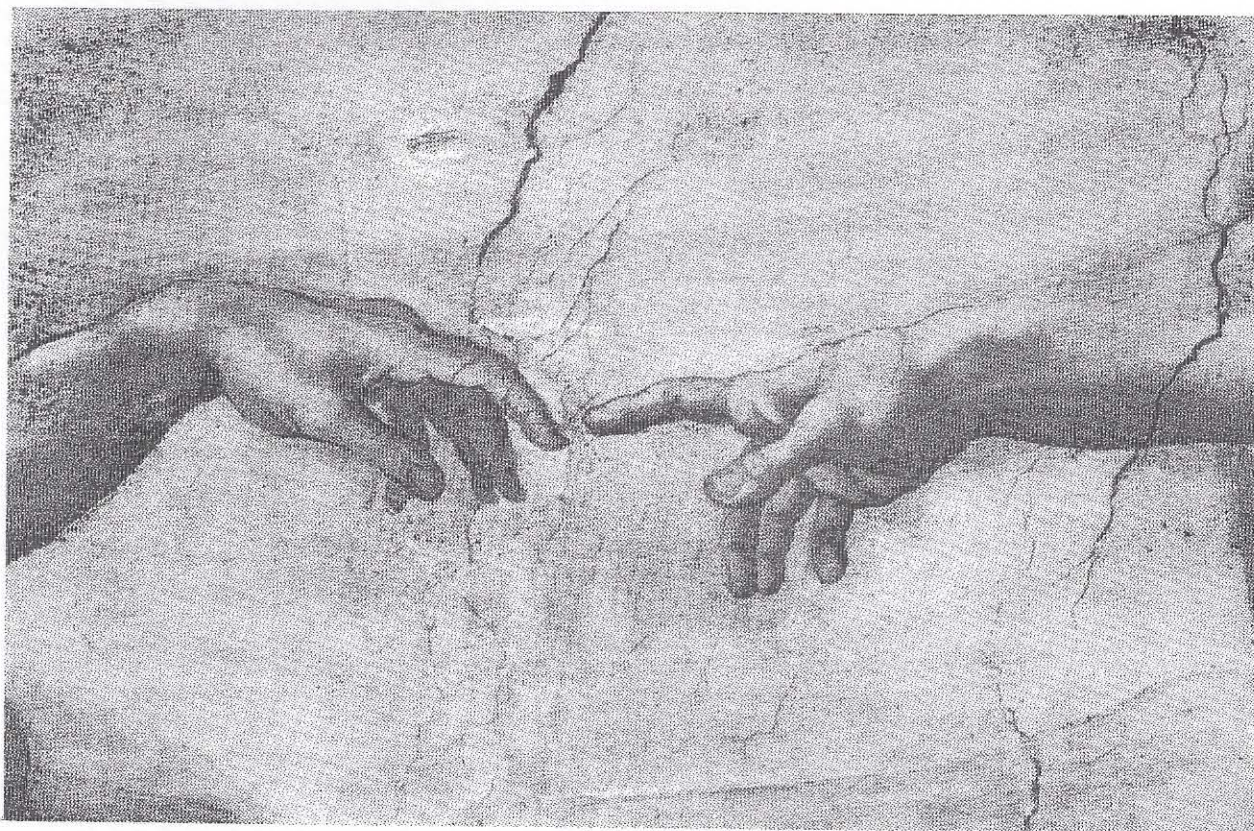
(«Πεντηκοστήριον», Ἐκδ. «Φῶς», σ. 235).

Ὁ διαταγμός, ἀλλὰ και ἡ χαρὰ τῆς προσμονῆς, τὰ μικτὰ συναισθήματα πού κυριαρχοῦν στὴν προσδοκία, εἶναι ἐκεῖνα πού ἐπιβάλλουν τελικὰ τὴν ἐπαγρύπνησις και τὴν προσοχὴ στὸ γεγονός πού ἀναμένεται.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα τοῦ 2000 μ.Χ.

Ἡ Ἐκκλησία και ὅλοι ὅσοι τὴν ἀπαρτίζουμε εἶμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ δείχνουμε πρὸς τὴν κατεύθυνσις τοῦ Ἐρχομένου, χωρὶς νὰ παραλείψουμε νὰ τονίζουμε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι μὲν ὁ Κύριος τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ἀλλὰ και τοῦ ἱστορικοῦ μέλλοντος, παρελθόντος και παρόντος ὡς «ὁ ὢν και ὁ ἦν και ὁ ἐρχόμενος» (Ἀποκάλυψις ια' 17).

Τὸ ζήτημα εἶναι, πῶς ἔμεῖς και αὐτοὶ πού ἀκοῦνε τὸ λόγο μας νὰ μὴ σταθοῦμε ὑπνωτισμένοι, και ἀντὶ γιὰ τὴν κατεύθυνσις πρὸς τὴν ὁποία ὑποδεικνύει ὁ ὕψωμένος δείκτης τοῦ χεριοῦ, νὰ προσκολλήσουμε τὸ δλέμμα μας στὸ ἴδιο τὸ δάχτυλο. Ὁ ὕψωμένος δείκτης μᾶς ὀδηγεῖ ν' ἀτενίσουμε τὴ δημιουργία πού ἐρχεται... Στὴν περίπτωσή μας, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν ἀμφισβητεῖται ἡ ἐναλλάσσεται ἡ χρῆσις τοῦ ἐπιθέτου «νέα» ἢ «καινούρια», θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀνακαινισμένη ἀπὸ τίς δωρεές τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «καινὴ —μὲ χῶμα και γερὸ... ἀδελφοῦλα» κατὰ πῶς τὴν ὀνομάζει ὁ ποιητὴς— Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα τοῦ 2000 μ.Χ.

Μιχαὴλ Ἀγγέλου (1475-1564), Ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου (λεπτομέρεια), Καπέλλα Σιξτίνα, Πόλη τοῦ Βατικανού.